

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro}. 75.

4. Lipca 1827.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Wiednia. —

N. Pan najwyższym swoim listem gabinetowym, datowanym w Laxenburgu d. 24. Maja b. r., raczył P. Genotte, c. k. Radcę Poselstwa w Rzymie, Kawalera ces. Austriackiego orderu Leopolda, ozdobić krzyżem komandorskim tegoż orderu.

— Z Węgier. —

Gazety Preszburskie z dnia 8. Czerwca zawierają:

Na 235tém posiedzeniu Sejmu w d. 5. t. m. przed południem, jeszcze raz wzięto pod rozwagę przedstawienie do N. Pana względem wszystkich proponowanych artykułów do prawa, w celu załatwienia prywatnych stosunków pieniężnych, takowe sprostowano, i potem przekład w języku Węgierskim zatwierdzono. Wieczorem o godzinie 6 połączyły się Izby na wspólne posiedzenie, na którem owo przedstawienie sposobem zwyczajnym do N. Pana przestano.

Od dnia onegdajszego naradzała się Izba Stanów na posiedzeniach cyrkularnych nad raportem z prób o indygenaty, przez Deputacyją przełożonym.

Z obrad 233go posiedzenia w dniu 1. z. m. dodać jeszcze musimy, iż na témże mianowano trzy Deputacyje, z których jedna pod przewodnictwem Arcyksięcia Palatyna, po ukończeniu terazniejszego Sejmu kierować będzie regimolarną konskrypcyją, druga zajmie się przejrzeniem prac Deputacyj z 1790/1. Trzecia dotyczyć się uzupełnienia, w roku 1807 na mocy brzmienia artykułów 28. i 31. mianowanych, lecz od roku 1811 przez śmierć lub posunięcie ubytych Członków obudwóch Deputacyj, wyznaczonych tak ku sprostowaniu granic całego kraju, jakoteż pojedynczych zwierzchności.

(G. W.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Pierwsza kolej żelazna w Zjednoczonych Stanach otworzona została w d. - Paździer-

nika r. z. w Państwie Massachusetts. Takowa idzie z Quincy, miejsca urodzenia terazniejszego Prezydenta (Quincy Adams) do Boston-Rock (1 1/6 mili), i służy szczególnie ku przewożeniu kamieni kwadratowych z tamecznego kamieniołomu na miejsce ładowania na okręty w Brooklyn, z kąd prowadzone są do Bunkershill, gdzie są używane do wzniesienia wielkiego pomnika oswobodzenia. Ta kolejka jeden koń ciągnie 21 beczek (420 cetnarów); tak zaś jest trwała i stosownie urządzona, iż lepszej i Angliji nie pokaże. Między planami do kolei żelaznych, zasługuje szczególniej ten na wzmiankę, przez który z Bostonu aż do rzeki Hudsonu prowadzić chcą kolej żelazną, by tym sposobem mieć związek z mistrzowskiem dziełem Amerykanów, kanałem z jeziora Erie idącym. Teraz mówią, iż rzeka Ohio z zatoką Chesapeah, miasto kanału, połączona będzie koleją żelazną, 250 mil Angielskich długości mającą; kosztą takowej podają na 5 mil. dolarów. Odległość tę można będzie przebyć w 62 1/2 godzinach. (W Anglii ukończono już prawie 2000 mil kolei żelaznych, a wiele nowych rozpoczęto.)

(G. W.)

Hiszpanija.

Gwiazda donosi: Sprawujący interesa Portugalskie w Madrycie, oznajmit swojemu rządowi, iż posłano rozkazy do Jenerała Sarsfield, aby wojska Hiszpańskie pod jego dowództwem będące, cofnęły się, i znowu dawniejsze stanowiska swoje zajęły.

Sprawujący interesa doniósł wraz rządowi swojemu o przybyciu do Bajonny Wicehrabiego Canellas i Margrabiego Chaves, których rząd Hiszpański ze swojego braju oddalił.

(G. W.)

Wielka Brytania i Irlandyja.

Król zastaniając się słabością, nie przyjął jeszcze dziękczynnego adresu miasta Londynu z powodu mianowania nowego Ministeryjum (w którym dołknęci są ci Ministrowie, co wystąpił). Wiadomo, iż stare miasto Londynu ma prerogatywę, że Król adres jego musi przyjmować siedząc na tronie.

Okólniki dworskie napełnione są wiadomo-

ściami o licznem odwiedzaniu owdowiątej Królowej Jmci Wirtemberskiej. W Niedzielę dnia 10. Czerwca były wielkie pokoje u Królowej, na których przedstawiono Monarchini Ministrów Angielskich, jakoteż Posłów zagranicznych i o-nych małżonki.

Rada gminna miasta Londynu uchwaliła podać Królowej Jejmości adres powinszowania. — Obadwa Członkowie, którzy ten wniosek uczynili, starszy gminny Birch i Dixon, przy odjeździe Królowej Wirtemberskiej przed lat 30, byli w urzędowaniu.

W dniu 13. Czerwca o godzinie 3 odprawiono u P. Kanninga wielką radę gabinetową, której obecni byli Ministrowie, i potem udali się na swoje miejsca w obudwóch Izbach Parlamentu.

Zaledwie zagajone zostało posiedzenie Izby wyższej w d. 13. Czerwca, gdy Lord Goderich powstał i oświadczył, iż dniem wprzód nie mógł odpowiedzieć na wszystkie pytania, które mu względem jego zamiaru, dotyczącego się bilu zbożowego, zadano. Chce on to uczynić teraz, a że Jch Wysokości poprawkę (w tym bilu) powtórnie przyjęli, przeto bil, któremu wspomniana poprawka Xięcia Wellingtona z gruntu przeciwna, jako nie mogący być więcej Izbie przedłożony, musi cofnąć. Za powód swojego postępowania wymienił: Pierwsze, rzekł on, uchwalała przez Izbę powtórnie wyrzeczona stawia niepodobieństwo, aby ją wezwał, iżby jeszcze raz wzięta pod rozpoznanie poprawkę Wellingtona. Powtórę, poprawkę tę uważać należy jakby ostatecznie przez Izbę zatwierdzoną. Tymczasem poprawka ta, tak się sprzeciwia fundamentalnym zasadom bilu, iż nie może więcej myśleć, aby po raz trzeci był odczytany. Xiężę Wellington zapytał się, czyli uważać należy za uchylony porządek dzienny, wymagający, aby bil następnego Piątku po trzeci raz był odczytany, lub czyliby jakiemu z Parów nie wolno było przedłożyć trzecie odczytanie? Margr. Lansdown odpowiedział, porządek dzienny nie będzie uchylony, a Ministrowie nie chcą się więcej trudnić bilem, lecz wolno jest temu, kto by takowy za korzystny dla kraju uważał, wnieść na trzecie onegoż odczytanie.

Sądzą, że prorogacyja Parlamentu nastąpi w d. 26. Czerwca. W Izbie wyższej zebrała się w d. 15. t. m. wielka liczba Parów i niezwyčajne mnóstwo słuchaczy, ponieważ natężona była ciekawość, czyli kto z Parów nie przedłoży trzeciego odczytania bilu zbożowego. Lecz gdy Wicehr. Goderich wniósł, aby Jch Wysokości posiedzenie swoje odroczyli aż do Poniedziałka, i Lord Kanclerz wniosek ten w sposo-

bie niezwyčajnym powoli i wyraźnie przełożył do głosowania, a nikt się temu nie zdawał sprzeciwiać, powstałi Ministrowie i ich stronnicy, i prawie wszyscy opuścili Izbę. — W Izbie niższej zapowiedział P. Western, iż następującego Poniedziałku uczyni wniosek na cofnienie aktu z r. 1822, jak dalece ten stanowi cenę przywiezionej pszenicy na 80 szyl. Podług istniejącego bilu zbożowego z 1822, tylko wtedy może być dozwolony przywóz pszenicy, gdy onę ceną przez 6 tygodni po 80 szyl. utrzymywała się, i to jeszcze dopiero w oznaczonych terminach, mianowicie d. 15. Lutego, 15. Maja, 15. Sierpnia i 15. Listopada, gdy cena pszenicy 6 tygodni wprzód po 80 szyl. czyniła, a to za opłatą 10 szyl. od kwarteru. Przywóz pszenicy będzie wtedy wolny, aż cena znowu na 70 szyl. spadnie, a od tego czasu za opłatą cła po 17 szyl. póki nie dojdzie do 80 szyl.

Na oświadczenie Lorda Goderich na posiedzeniu Izby wyższej w d. 12. Czerwca: iż poprawka Xięcia Wellingtona nie osiąga celu, jaki sobie przez takową zamierzył, i że Jego Wysokość przełożył takową w skutek niezrozumienia listu P. Hushissona, zabrał głos zacny Xiężę, i rzekł: »Jako sprawca przedłożonej Waszym Wysokościom poprawki, sądzę, iż muszę Izbie objaśnić okoliczności i powody, które działały na moje postępowanie. Nie mogę się użalać na objawiony sposób myślenia zacnego Wicehrabi, którego co dopiero Izba słyszała, i nie chcę wchodzić w krytyczny rozbiór listu jego bardzo zacnego przyjaciela, abym przeto usprawiedliwiał błąd, w który mię wprowadził. Gdy Wydział rozpoznawał bil, zdawało mi się, że ten punkt, do którego się moja poprawka ściąga, wymaga modyfikacyi, i stosownie do tego przedłożyłem taką, jaka mi się zdawała być zgodną z całkowitym środkiem. Tymczasem mój bardzo zacny przyjaciel sprzeciwiał się mojej poprawce, którą sądziłem, że jego bardzo zacny przyjaciel. Prezydent biera handlowego, potwierdzi. Wszystko, co powiedzieć mogę, jest to, że mocno żałuję, iż źle rozumiałem wyrazy bardzo zacnego Gentlemana. Wielu zacnych Lordów, którzy jego list czytali, mówili mi, iż nie mógłbym się usprawiedliwić, gdybym nie wniósł zapowiedzianego w Wydziale środka, a gdy podałem moją poprawkę, uczyniłem to w mocnej wierze, iż zostanie potwierdzoną przez zacnego Wicehrabię i jego bardzo zacnego przyjaciela.« — Xiężę uważał kończąc, że właściwy zamiar jego poprawki był ten, aby zapobiedz oszukaństwu w oznaczeniu cen, i zaprowadzić niektóre modyfikacye w systemacie składowym, i oświadczył, iż jeźliby w tym względzie przyjąć chciano zasady bilu

z 1791, gotów jest cofnąć swoją poprawkę, przyczem zapewniał, że nie miał zamiaru sprzeciwić się temu środkowi w ogólności, lub przeskładać, aby nie był przyjęty.

Bil nadesłany z Izby niższej, zakazujący korporacyjom municypalnym używać swoich funtów dla wpływu podczas wyborów parlamentowych, został w Izbie wyższej w d. 13. Czerwca 28 głosami przeciwko 9 odrzucony.

Na wielkiej uczcie, danej przez Dyrektora Kompanii wschodnio-indyjskiej dla Sir Jamesa Malcolma odjeżdżającego do Indyj wschodnich na Wielkorzędce Prezydentury Bombay, byli wszyscy Ministrowie, jakoteż Xiążę Wellington. P. Kanning, przy podziękowaniu za zaszczyt spełnienia toastu za jego i innych Ministrów zdrowie, rzekł: »Dozwolcie mi imieniem moich kolegów i moim złożyć wam dzięki za sposób, w jakim wnieśliście toasty za nasze zdrowie. Czujemy, iż tylko tak dalece zastępujemy na wsparcie, i do tego możemy mieć prawo, jak dalece prace nasze przyczyniają się do ogólnej pomyślności i dobra ludu. Nie żądamy żadnej pomocy, dopóki onę nie staliśmy się godnymi. Żadne Zgromadzenie w kraju nie mogło nam przyjemniejszej okazać życzliwości, jak Zgromadzenie wasze. — Podług mnie, historia nie wskaże przykładu Towarzystwa podobnego waszemu, i dwóch Władz równie potężnych i wspólnie działających, któreby przez tyle lat kierowały zgodnie rządem tak niezmiennego Państwa. Rozległość bezpośrednich posiadłości Kompanii wschodnio-indyjskiej ile jest bez przykładu tyle warta zastanowienia, i zbija dawne przysłowie, że do rządzenia ludzi mało potrzeba mądrości, gdy widzimy machinę 100 mil. dusz szczęśliwie i bez zamieszania utrzymywaną. Lecz wielkość tego Państwa zrzuciła już naturalne skutki, a ją utrzymuje, że historia Europy nie stawia Monarchii, któraby w pewnym okresie czasu tylu znakomitych polityków i wojowników, co Indyja ukształciła, i onych znowu swoją powróciła ojczyznę.«

(G. W.)

Wkrótce wystąpi będzie Poseł Birmański do Bengalu. Ostatnie dwa posłuchania Poselstwa Angielskiego w Aye odbyły się w pałacu Stonia i Wodnym, przyczem dano dla Posła widowisko polowania na słoniu. Obadwa razy wyprawiono ucztę podług prawideł sztuki kucharskiej Anglików i Birmanów; do ostatniej należą, jako łakocie, pieczone szarańcze i marynowana herbata. W dzień przed odjazdem, wszyscy członkowie należący do poselstwa, wyjąwszy Posła, zostali powołani do pałacu, i tam im nadano tytuły.

W środku miesiąca Stycznia w Kalkucie było trzęsienie ziemi.

Wojna między Imanem Muskata i Szejkiem Busziru jest zakończoną; ostatni został wzięty w niewolę w czasie pielgrzymowania do Mekki, w bliskości Kisma. Cały spór miał wynikać z powodu jednej Xiężniczki Perskiej. (D. A.)

Admiralicja odebrała wiadomość, że Kapitana Parry po czterdziestodniowej szczęśliwej żegludze zawinął z okrętem Hekla do Hammersfest w Norweskiej Laplandyi. Oczekuje na renifery, aby je mógł zaprzadzić do szalup na lodach; poczem P. Parry zamysła udać się do najodleglejszych punktów północy pod Spitzbergen, gdzie spodziewa się stanąć około połowy Maja. Tam zostawi swój okręt i potem w d. 1. Czerwca wyruszy łodem do bieguna północnego; zawsze jeszcze ma największą nadzieję o swoim przedsięwzięciu.

Eskaadra odkrywcza z 7 okrętów złożona, pod rozkazami Admirala Hardy, po miesiecnym krążeniu, w ciągu którego czasu podejmowała dziesięć razy podróż we względnie doświadczenia i o zakłady, zawinęła znowu do Portsmouth. Admirala Hardy przesłał już swój raport admiralicyi i na jej rozkaz tu przybył. Okręty mają rozkaz być w gotowości do wyjścia pod żagle.

Jeszcze nie udało się zatać przerwy, przez którą wpada Tamiza na podziemną drogę, chociaż P. Brunel i jego syn w tym celu ani trudów, ani niebezpieczeństwa nie lękali się, albowiem niedawno P. Brunel, syn, na część owej drogi 400 stop długiej, z wody uwolnionej, wjechał na małym czołnie, i przekonał się, że sklepienia i rusztowanie w niczem dotąd nie uszkodzone. Za powód do tego przypadku naznaczają dawniej głębokie wykopanie Tamizy na tém samém miejscu, aby mieć pewne stanowisko na kotwicę. (G. W.)

Francyja.

Król, Delfinowa i Xiężna Berry znajdowały się w d. 17. Czerwca w dniu Bożego Ciała na processyi w kościele St. Germain w Paryżu. Wicczorem powrócił Król znowu do S. Cloud.

Gwiazda z d. 18. Czerwca donosi: »P. Tharin, były Bishop Strasburski, i nauczyciel Xięcia Bordeaux, który z powodu słabego zdrowia musiał przepędzić zimę w Nizzie, niebawem obejmie obowiązki jako nauczyciel Xięcia Bordeaux.

W d. 14. Czerwca Xiążę Brissac imieniem Kommissyi specjalnej, upoważnionej do rozpoznania projektu do prawa, dotyczącego się ustanowienia budżetu wydatków i poboru na r. 1828, zdał w Izbie Parów raport Kommissyi, w którym wnosi na przyjęcie prawa finansowego.

Ilość podatków niestałych, podług raportu zdawcy sprawy Kommissyi budżetowej w Izbie Pa-

rów, pomnożyła się w ciągu miesiąca Maja 1827 o 4,293,000 fran. względem ilości tegoż samego miesiąca w roku 1825, a o 429,000 fran. względem ilości tego samego miesiąca w roku 1826.

Przez to pomnożenie wynagrodzony jest ubytek 2,563,060 fr., który się okazał ku końcu Kwietnia względem oszacowania tegorocznego budżetu; a dochód pierwszych pięciu miesięcy rokuEtatowego 1827 przewyższył oszacowanie o mil. 688,000 fr.

W d. 8. Czerwca wypłynęła z Toulonu dywizja, złożona z okrętu liniowego Prowancja, z fregat Aurora i Cibeles, z gabarry Wulkan i z galejoty Torche. Kapitan okrętowy Collet dowodził tą eskadrą. Tegoż samego dnia wyszły pod żagle z Brestu obie fregaty: Stalność i Westalka, aby się przed Algierem z ową eskadrą połączyły. Drugi oddział z okrętu liniowego Scipion, z fregaty Maryja Teresa, i z innych okrętów, gotów jest na pierwszy rozkaz wyjść na morze.

Miedzy Francją a Zjednoczonymi Stanami Meksykańskimi przyszedł do skutku traktat handlowy ze 17 artykułów złożony, pod tytułem: *Déclarations*. Takowy podpisany przez Ministrów spraw zewnętrznych obudwóch Mocarstw: PP. Baron Damas i Camacho, przesłany został przez Jenerałego Ajenta handlowego Rzeczypospolitej, Meksykańskiemu Konzularnemu Agentowi w Havre. (G. W.)

Szwajcaryja.

Okólnikiem z d. 8. Czerwca Rada Stanu Kantonu przewodniczącego, Zurich, zawiadomiła Rządy innych Kantonów o skutku układów toczonych przez Kommissarzy Związku z Postem Francuzkim. Podług ugody w d. 30. Maja względem stosunku osadników z jednego w drugim Państwie, o partej na zasadzie wzajemnej równości, ratyfikacje powinny być najdalej we trzech miesiącach uskutecznione. Kantonom, które teraz do ugody nie przystąpiły, zastrzeżono wolność do téjże późniejszej przystąpienia. — Oraz układy względem policyjnego i sądowego porozumiewania się obudwóch Państw od 1820 przerwane, jako wymagające nowych oznaczeń: po zniesieniu ugody przymierza z 1803 zostały znowu przedsięwzięte, i ściągające się w téj mierze wnioski uczyniono Stanom dla instrukcyi do dalszych obrad Sejmu. (G. W.)

Rossyja.

Wiadomości od wojska z Georgii.

Jenerał Adjutant Benkendorf II. donosi z obozu pod Erywaniem, co następuje:

Major Judyn z pięcioma kompanijami pułku Szyrwańskiego i czterema działami, zajął d. 26. Kwietnia przedmieście północne i usypał baterję wśród ognia artylerji i karabinowego z twierdzy, który mu jednak nie wyrządził żadnej szkody. — Jazda nieprzyjacielska, rozłożona na tém przedmieściu, cofnęła się w góry, gdzie poczły dążyć się sprostować.

Major Woliński z resztą pułku Szyrwańskiego i kompaniją pułku Tifliskiego, zajął dnia 27. przedmieście wschodnie i ogrody, tak, iż ustanowioną została komunikacyja od obozu aż do pagórka, położonego od strony południowo-wschodniej twierdzy, a od tego punktu, aż do poczty Majora Judyna, którego prawe skrzydło opiera się o Żanga.

Jenerał Adjutant Benkendorf pochwała szczególnie zręczność Oficerów artylerji, którzy wiele dział nieprzyjacielowi zdemontowali i codziennie bardzo mu szkodzą, jak o tém przebiega raport mieszkańców i Sarbaków, których znaczna liczba zbiega z miasta. W dniach 26 i 27 mieliśmy jednego żołnierza ranionego i dwóch zabitych.

Dwieście konnych Persów, którzy do twierdzy dostać się chcieli, w chwili, kiedy zarządził jej dowódca wycieczkę z niej zrobić, uderzyli dnia 30. na posuniętą naprzód pocztę siódmego pułku karabinierów, ale Porucznik Petrow odparł ich ze stratą.

Tegoż samego dnia przybył do Jenerała Adjutanta Benkendorfa Galabaléj Sultan, jeden z naczelników Szadlinów, składających się z 300 rodzin i mieszkających we wsi Wedi, i wynurzył w imieniu tego ludu życzenie poddania się pod opiekę JCMości. Szadlinowie oznajmili gotowość działania przeciwko Persom, aby nie być przez Persów zmuszonymi do przejścia na drugą stronę Araxu.

Jenerał Major Szabelski, który eskortował transport od granicy Rossyjskiej aż do Erywana, dokąd przybył dnia 1. Maja, nie napotkał na drodze żadnego nieprzyjaciela i wszędzie miał podług statkiem paszy.

Oddział Jenerała Majora Pankratiewa, znajduje ciągle dawne stanowisko nad Rozluczajem.

Persowie zaczynają zgromadzać siły po tej stronie Araxu, którąto rzeka dotychczas w zbrana trudna była do przebycia. Pojedyncze oddziały ściągają ku granicy za wojskiem. (G. P.)